

DOWNLOAD
DEZE LESBRIEF OOK
OP SAMSAM.NET

Wat is Samsam?

Samsam is een cross-mediale methode over wereldburgerschap en kinderrechten. Het doel van Samsam is leerlingen te laten zien en ervaren dat mensen wereldwijd verbonden zijn: samen delen, leren en samen verantwoordelijk zijn voor de wereld. Dichtbij en ver weg. Samsam verruimt je blik.

Hoe gebruikt u Samsam in de klas?

Weinig tijd? -> Doe alleen opdracht 1.

Tijd voor verdieping? -> Kopieer het werkblad op p. 2-3 en deel het uit.

Begrijpend lezen? -> Kopieer Nieuwsbegrip op p. 4-5-6.

De handleiding staat op samsam.net

De opdrachten uit deze lesbrieven sluiten altijd aan bij de kerndoelen van burgerschap (34 t/m 50).

Waar gaat het over?

Samsam bestaat 40 jaar! Daarom deze keer een feestelijk nummer over de toekomst! Samsam-lezers stuurden ideeën en de Kinderredactie hielp het tijdschrift te maken. Hun primeur: een interview met minister-president Mark Rutte. En verder: drinkwater maken uit zeewater op Curaçao, Maurice laat zich verzorgen door een robot en kinderen van over de hele wereld fantaseren over vervoer in de toekomst.

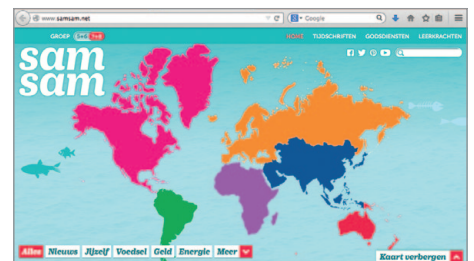
OPDRACHT 1

FILMPJES KIJKEN OP SAMSAM.NET

Tijdsduur: 15 min. / **Werkvorm:** klassikaal /

Doel: introductie van het thema 'drinkwater in de toekomst' /

Kinderrecht: het recht op eten en drinken

Dylano en Suni in de waterfabriek.

1. Laat de leerlingen pagina 10-11 in Samsam lezen. Of bekijk de pagina's op het digibord.
2. Bekijk samen het filmpje over de waterfabriek op Curaçao op samsam.net
3. Bespreek met de klas: wetenschappers voorspellen dat meer dan 60% van alle mensen op aarde in 2025 te weinig zoet water heeft. Waarom is het slim om drinkwater te maken van zeewater? Hoe kun je zout water op een duurzame manier ontzilten? (met zon- en windenergie). Wat is een nadeel van ontzilten? (extra zout water gaat terug in zee, verstoort natuurlijk evenwicht).

WERKBLAD: VOEDSELVERSPILLING

Tijdsduur: 10 min. / Werkvorm: individueel en in groepjes

Doel: verdieping van het thema 'voedsel in de toekomst' /

Kinderrecht: het recht op eten en drinken

BEGIN HIER

Lees eerst pagina 22-23-24 in Samsam.

Weet jij hoe je minder eten kunt verspillen?

Schrijf het op en bespreek je lijstje met je buurman of buurvrouw.

Een Nederlander gooit voor ongeveer 150 euro per jaar aan eten in de vuilnisbak. Samen gooien we voor méér dan 2 miljard euro aan voedsel weg. Best raar als je bedenkt dat 870 miljoen mensen niet genoeg te eten hebben.

Dit kan ik doen tegen voedselverspilling

1.

2.

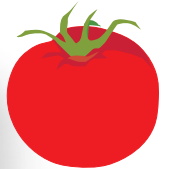
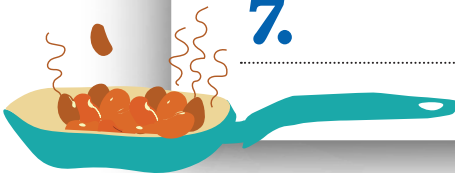
3.

4.

5.

6.

7.

WIST JE DAT?

Er is genoeg voedsel voor iedereen. Maar dan moeten we het wel beter verdelen en veel minder verspillen.

DIT KUN JIJ OOK DOEN:

In de keukenkast en ijskast kijken voor je boodschappenlijstje maken voor je naar de supermarkt gaat / Niet met honger de supermarkt in, want dan koop je vaak te veel / Niet te grote porties koken. Tip: zet de punt van je wijsvinger tegen de onderkant van je duim. In dit rondje past precies spaghetti voor 1 persoon / Eten op de goede plaats bewaren. Een pak melk dus niet op het aanrecht laten staan / Slim omgaan met restjes: wentelteefjes of tosti's maken van oud brood, smoothies van overrijpe bananen.

BEGIN HIER

VUL EERST DIT IN:

Mijn onderwerp:

.....

.....

Mijn 2 argumenten:

.....

.....

Mijn bronnen, behalve Samsam

.....

Mijn doel:

.....

.....

EEN VOORBEELD

Mijn onderwerp: weggooien van eten.

Mijn 2 argumenten: (1) geld-verspilling en (2) beter verdelen van voedsel = minder honger.

Mijn bronnen:

Samsam, www.samsam.net en www.damnfoodwaste.com

Mijn doel:

meer mensen denken na over voedselverspilling.

Lees eerst pagina 16-17-18 in Samsam. Schrijf dan een ingezonden brief naar de krant, gericht aan minister-president Mark Rutte. De brief moet gaan over wat *jij* het allerbelangrijkste onderwerp voor de toekomst vindt. Waarmee zou de regering zich vooral bezig moeten houden? Alles mag, maar schrijf overtuigend.

Geachte minister-president Rutte,

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Met vriendelijke groet,

Groep: ..... School: .....

Woonplaats: .....

TIP

Leg met een voorbeeld uit je eigen leven uit wat je bedoelt. Dat maakt je brief leuk om te lezen.

OPDRACHT 1 Tekst lezen en verbanden begrijpen

1. Lees de uitleg.

In een tekst staan verbanden. De zinnen hebben iets met elkaar te maken. Aan signaalwoorden kun je vaak al zien om welk verband het gaat. Er zijn verschillende verbanden met de bijbehorende signaalwoorden. Bijvoorbeeld:

- Een **oorzaak** of **reden**: daarom, door, doordat, omdat, want, dankzij
*Ik heb gegeten, **omdat** ik honger had.*
- Een **tegenstelling**: maar, echter, daarentegen, hoewel, toch, tenzij
*Ik ben ziek **maar** ik ga wel naar school.*
- Een **opsomming**: bovendien, ook, verder, eveneens, ten eerste (ten tweede enz.), en, daarna, vervolgens, niet alleen ... (maar) ook, voorts
*Ik ga **niet alleen** zwemmen, **maar ook** fietsen.*

2. Lees de tekst (met het stappenplan van Nieuwsbegrip). Let tijdens het lezen vooral op de signaalwoorden.

3. Lees het stukje tekst onder **Zout water**. Waarom is het jammer dat het veranderen van zout water in drinkwater een ingewikkeld proces is?

---

4. Lees de eerste zin onder het kopje Barracuda.

a. Welke signaalwoorden voor een opsomming staan hier? b. Wat wordt hier opgesomd?

---

5. Lees de tweede zin en derde zin onder Barracuda: Op Curaçao ... energie voor nodig. Welk ander signaalwoord kun je hier gebruiken?

---

6. Maar in de toekomst willen we alles met zonne-energie doen (bij Barracuda). Leg uit welke tegenstelling hier staat.

---

7. Kijk weer in het stukje tekst onder Barracuda. Wat is de reden dat Egberto Dylano en Suni meeneemt naar de plek waar het afvalwater in een kanaaltje valt?

---

8. Kijk in de tekst onder het kopje Troep. Waarom is het belangrijk dat er weinig stroming is?

---

9. Lees de tekst onder het kopje Auto wassen. Welke twee tegenstellingen staan hier?
 Tip: zoek voor elke tegenstelling een signaalwoord.

I.

II.

OPDRACHT 2 Een standpuntenschema invullen

Hoe kijken de personen uit de tekst tegen het maken van zoet water op Curaçao aan?
 Wat vinden ze van de manier waarop dit gebeurt? Bespreek dit met elkaar en vul de standpunten in het schema in.

Hoe kijken ze tegen het maken van zoet water aan?	
Egberto Josephina	
Suni en Dylano	
De laborant	
Jijzelf	

OPDRACHT 3 Vragen over de tekst beantwoorden

1. Kijk in het stukje tekst onder **Waterfabriek**. Daar staat het woord *filter*. Wat is een *filter*?
2. In het stukje **Oordopjes** staat dat er fluoride in het water zit en waarvoor het wordt gebruikt. In welk gebruiksartikel bij jou thuis zit ook fluoride? Wat vind je ervan dat er fluoride in het drinkwater zit?
3. Kijk in het stukje tekst onder Troep. Daar staat dat onder de bodem een groot *bassin* met zeewater staat. Wat is een *bassin*?
4. Op Curaçao wordt al het drinkwater van zeewater gemaakt. Weet jij waar het drinkwater in Nederland vandaan komt? Zou het drinkwater op Curaçao en in Nederland hetzelfde smaken?

OPDRACHT 4 Uitdrukkingen met 'water' gebruiken

1. Hieronder staan uitdrukkingen waaraan een woord ontbreekt. Werk in groepjes van drie en vul het juiste woord in.

hoofd – lippen – paal – steek

1. Dat staat als een _____ boven water.

_____

2. Het water komt mij tot de _____.

_____

3. Iemand een _____ onder water geven.

_____

4. Het _____ boven water houden.

_____

2. Schrijf onder elke uitdrukking wat die betekent. Probeer het in je groepje te bedenken. Als dat niet lukt, gebruik dan het woordenboek.
3. Ken je zelf nog meer uitdrukkingen met water? Wat betekenen ze?